

Az aranyos Tiszaszőlős

Minden településnek megvan a maga történelme...

A miénk a Tisza megszületésével kezdődött. Ez a „legmagyarabb folyó” az Észak-Keleti Kárpátok déli oldalán lehulló csapadékot vezeti keresztül a feltöltődött, egykori Pannon-tengeren. Közben balról is jobbról is kisebb-nagyobb patakok táplálják a vizét. Miután a síkságra ér lelassul, és óriási kanyarokat rajzolva folyik át az Alföldön. A geológusok szerint 10-12 ezer év telt el azóta, hogy megkezdte áldásos tevékenységét, majd hatalmas árvizekkel elpusztította azt. Áradáskor a folyó kiöntött, elmosta az üledéket, mélyítette medrét és közben homokból, kavicsból zátonyokat épített. Onnan a szél elvitte a finom homokot, majd lerakta, ebből lettek a löszhalmok. Nem tudjuk mikor jelent meg ezen a tájon az ember, de hogy nagy mozgás volt itt, az biztos. Szarmaták, avarok, szkíták váltották egymást 4-5000 éven át. Bizonyíték erre az a sok ránk maradt tárgyi emlék.

Ezek között számunkra legkedvesebb a tizzaszőlősi aranykincs néven elhíresült gazdag lelet. A megtaláláshoz regényes történet fűződik. Ezt többen megírták, feldolgozták, de sok kérdés így is nyitott maradt. A történet úgy kezdődött, hogy 1839. június 13-án a munkából hazafelé igyekvő jobbágy asszonyok lábat mostak egy leomló partfal tövében. Közben észrevették, hogy csillogó tárgyakat rejt a homokos felszín. Kutatni, gyűjtögetni kezdték a számukra ismeretlen tárgyakat. Otthon aztán elmesélték szerencséjüket. Másnap megkezdődött „a feltárás”. Találtak itt arany ékszereket, aranyból készült tekercset és egy arany tarsolylemezt, mások szerint vértet. Az utókor megállapította, hogy egy rézkori nemzetségfő sírhelyét találták meg. Ezt a történetet aztán sokan és sokféleképpen mesélték tovább. Nekünk azonban a leíráson kívül néhány apró

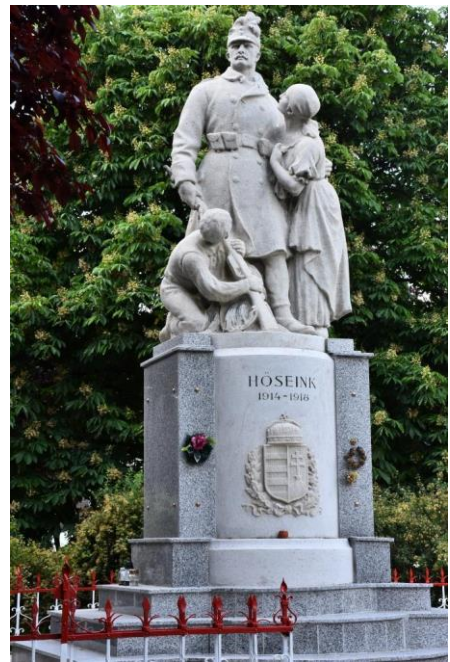
tárgy maradt meg, amit a Nemzeti Múzeumban őriznek.

Úgy tudjuk, hogy az elmúlt 4-5 ezer év alatt soha sem néptelenedett el a Tiszatáj, hiszen a folyó mindig ellátta élelemmel a magaspartra települt népeket. A késői utazó így számolt be tapasztalatairól: a Tiszában több a hal, mint a víz. Községünk a nevét az árterületen honos vadszőlőről kaphatta, első említését 1256-ban kelt vagyonátruházásról szóló oklevélben találjuk Zeulus néven. Elnevezése a történelem során gyakran változott, a megmaradásában szerepet játszott az is, hogy a község keleti oldalán lévő löszhalmokon kiváló szőlő termett.

Lakói többször menekültek, mert hol a tatár, hol a török dúlta a vidéket. A Tisza mocsaras árterülete jó menedéket adott a helybelieknek, míg a betolakodókat visszatartotta az ismeretlen és kiszámíthatatlan folyó. A vész elmúltával mindig visszatértek. A viharos évek tönkretették a templomukat, ezért saját erőből 1786-ban egyhajós, 2 karzatos templomot építettek.

Nem múlt el nyomtalanul a 19. század sem. Volt pestis és kolerajárvány, marhavész, éhínség. Az 1848-49-es forradalom és szabadságharc eseményei alig érintették a települést. A falu lakói 74 fős nemzetőrséget állítottak ki a szerb lázadás leverésére, ahogy akkor mondták: „az illírek megfékezésére”. A tavaszi hadjárat során itt szállásolták, „kvártélyozták” el Klapka hadtestének néhány egységét. Nem voltak elragadtatva a falutól, mert az egyik tábornok ezt írta naplójába: „TiszaSzöllös nyomorult fészek, nem messze a Tisztától”. Ekkor járt Tiszafüreden Kossuth Lajos is, aki „rendet csinált” a vitakozó katonai vezetők között. Aztán megszületett a kiegyezés, Szöllös felvirágzott, a századfordulón élte aranykorát. 1910-ben már 2555 lakos élt a belterületen és 9 tanyán. A faluban gyakran volt kisebb-nagyobb tűz, azonban 1903. október 7-én a fél falu leégett. Szerencse a szerencsétlenségben, hogy a lakók többségének volt biztosítása. Ezekben az években építkeztek a tehetősebb családok. 1907-ben épült az Elek-kúria, amit még a II. világháború előtt lebontottak, de a cselédház és a víztorony megmaradt. Mindkettőt fel fogjuk újítani. Szintén ezidőtájt építkezett Fazekas László iskolaigazgató is. A több mint 100 éves lakása még mai is áll, jelenleg itt van a községi könyvtár. A két világháború súlyos sebeket ejtett a községben, bár harcok itt nem voltak, de sokan elesetek vagy eltűntek, kiknek emlékét egy szobor őrzi.

A világháború után megkezdett újjáépítés csak részben volt sikeres, mert a falu elvesztette nagyközségi rangját, később nevét, önállóságát is. 2002-ben a köztársasági elnök Tiszaszöllöst újra önálló településsé nyilvánította, és ezzel a döntéssel önkormányzatot választhattak a község lakói. Sok pótolnivaló volt, újra kellett gondolni az intézményrendszert, és meg kellett teremteni ennek pénzügyi feltételeit. Az első 10 év az új arculat kialakítása jegyében telt el. Ma elmondhatjuk, hogy Tiszaszöllös egy békés, biztonságos, élhető település. Felújítottuk az utakat, az intézményeket, a Startmunka mintaprogram keretében 100-150 embernek biztosítottunk értelmes munkát: leromlott állapotú lakásokat újítottunk fel, zöltséget természetünk, energiaültetvényt telepítettünk. A területfejlesztési pályázatok keretében közel 1 milliárdos fejlesztés kezdődött el. Azt gondolom, jól gazdálkodtunk a község vagyonával. Törekedtünk arra is, hogy jól érezzék magukat idősek, fiatalok. Minden évben megrendezzük a falunapot, mely igazi családi ünneppé vált. Színvonalas előadások, sport és gasztronómiai bemutatók színesítik a nyári programot. Támogatjuk sport és kulturális civil kezdeményezéseket. A futballistákat gondozott füves pálya és műfüves kispálya várja, a

tornateremben rendezzük meg a nemzeti ünnepeket, a karácsonyi hangversenyt. A könyvtárban nemcsak olvasni, hanem számítógépet használni, internetezni is lehet, az iskolásoknak kézműves foglalkozás nyújt hasznos időtöltést.

Jól működő polgárőrség segíti az önkormányzatot és védi a község lakóit.

Az idegenforgalom is fellendülőben van. Kedveltek a Szőlőszem Szórakoztató és Egészségfarm által szervezett családi programok. A községhez tartozó partszakaszon sikerült a bérleti jogot megszerezni, itt csónakkikötőt építünk, a meglévőt bővítjük. Több magas színvonalú, gasztronómiai élményeket és gyógyvizes feltöltődést kínáló vállalkozás várja a vendégeket. A községtől két kilométerre lévő Tiszán lehetőség van a vízisportra és a horgászatra. Különleges élmény a vízitúrázóknak a vadregényes, mesterségesen létrehozott Aranyosi-sziget. A kerékpározás szerelmesei élhetnek kedvtelésüknek a gáton megépült Eurovelo kerékpárúton.

Remélem, hogy a rövid történelmi „séta” után meglátogatják aranyos településünket!